

III kadencja

Prezes Rady Ministrów
RM 10-8-99

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do reprezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Z poważaniem

(-) Jerzy Buzek

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym.

Art. 1.

W ustawie z dnia 26 sierpnia 1994 r. o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym (Dz.U. Nr 98, poz. 473, z 1996 r. Nr 152, poz. 724 i z 1997 r. Nr 121, poz. 770) wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł ustawy otrzymuje brzmienie:

„Ustawa o regulacji rynku cukru i izoglukozy oraz przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym”;

2) w art. 1a:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) kwota B - maksymalna ilość cukru, jaka może być wyprodukowana w czasie kampanii cukrowniczej danego roku i przeznaczona na eksport, w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia następnego roku, z zastosowaniem dopłat, o których mowa w art. 5 ust. 4,”

b) po pkt 6 dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) izoglukozą - produkt otrzymany z glukozy lub jej polimerów zawierający wagowo w stanie suchym co najmniej 41% fruktozy.”;

3) w art. 2:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Wprowadza się limitowanie krajowej produkcji cukru i izoglukozy.

2. Limitowanie, o którym mowa w ust. 1, polega na ustalaniu corocznie przez Radę Ministrów, w drodze rozporządzenia, na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa, kwot produkcji cukru (kwota A i B) i izoglukozy w ilości wynikającej z zapotrzebowania rynku krajowego, jak również z polskiej listy koncesyjnej do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO).”,

b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Ustalenie kwoty produkcji izoglukozy następuje w terminie do dnia 1 października roku poprzedzającego dany rok kalendarzowy.”;

4) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. 1. Nadwyżka produkcji cukru ponad ustalone kwoty A i B stanowi kwotę C, która może być przeznaczona wyłącznie na eksport, w tym również w wyrobach przetworzonych, w których udział cukru przekracza 20% - bez zastosowania dopłat, o których mowa w art. 5 ust. 4.

2. Cukier z kwoty C, wyprodukowany w czasie kampanii cukrowniczej danego roku (w tym również i w wyrobach), powinien być sprzedany do końca kampanii, w której został wyprodukowany.

3. Producenci cukru, którzy nie sprzedadzą wyprodukowanego cukru w kwocie C w terminie określonym w ust. 2, są zobowiązani do wnoszenia opłat sankcyjnych w wysokości 100% wartości nie sprzedanego cukru, licząc po cenie minimalnej ustalonej przez Radę Ministrów obowiązującej w danej kampanii; przepis art. 4 ust. 6 stosuje się odpowiednio.”;

5) w art. 4:

a) ust. 1 i 2 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw rolnictwa ustala corocznie producentom cukru, do dnia 31 października roku poprzedzającego przyszłoroczną kampanię cukrowniczą, limity określające:

- 1) maksymalną ilość cukru, jaka może być wyprodukowana w ramach kwoty A,
- 2) maksymalną ilość wyprodukowanego cukru w ramach kwoty A, która może być wprowadzona na rynek krajowy w ciągu kwartału,
- 3) maksymalną ilość cukru, jaka może być wyprodukowana w ramach kwoty B.

2. Ustalenie limitów produkcji cukru, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, następuje na wniosek producentów cukru, przez dokonanie podziału kwot A i B. Limit ustala się na podstawie stałego wskaźnika procentowego określonego jako średni udział produkcji cukru danego producenta cukru w ogólnej produkcji cukru w kampaniach: 1993/94, 1994/95, 1995/96, 1996/97 i 1997/98.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a, 2b, 2c i 2d w brzmieniu:

- „2a. W przypadku zmiany własności środków produkcji niezbędnych do produkcji cukru, prawo do przyznania limitu produkcji cukru, o którym mowa w ust. 2, nabywa nowy właściciel tych środków.
- 2b. Wniosek producenta cukru o ustalenie limitów produkcji cukru w kwocie A i B powinien być złożony najpóźniej do dnia 31 sierpnia roku poprzedzającego przyszłoroczną kampanię cukrowniczą.
- 2c. Wniosek producenta cukru, o którym mowa w ust. 2b, powinien zawierać:
- 1) oznaczenie przedsiębiorcy i jego siedziby lub adresu zamieszkania,
 - 2) uzyskane w ostatnich pięciu kampaniach:
 - a) średnie przeroby dobowe,
 - b) poziomy wydajności cukru,
 - c) wielkości produkcji cukru.
- 2d. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2c, należy dołączyć oświadczenie, że producent cukru jest właścicielem środków produkcji niezbędnych do produkcji cukru.”,
- c) ust. 3 i 3a otrzymują brzmienie:
- „3. Producenci cukru mogą nieodpłatnie zbywać prawa do przyznanych limitów, o których mowa w ust. 1, lub ich części producentom cukru, powiadamiając o tym niezwłocznie ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Praw do przyznanych limitów nie mogą zbywać producenci cukru, którzy zaprzestali działalności gospodarczej w zakresie produkcji cukru.

3a. W przypadku zaprzestania działalności gospodarczej w zakresie produkcji cukru przez producenta cukru, o czym producent jest obowiązany niezwłocznie poinformować ministra właściwego do spraw rolnictwa, jego limit produkcyjny zostaje przekazany, decyzją tego ministra, producentom cukru, którzy zawarli lub zobowiążą się do zawarcia umów kontraktacyjnych z plantatorami buraków cukrowych dostarczającymi buraki cukrowe do producenta cukru, który zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej.”,

d) skreśla się ust. 4,

e) w ust. 6 wyrazy „przepisom ustawy o zobowiązaniach podatkowych” zastępuje się wyrazami „przepisom ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 i Nr 160, poz. 1083).”;

6) wyrazy:

a) „Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej” użyte w różnych przypadkach w art. 4a ust. 3, art. 5 ust. 5, art. 6 ust. 2, art. 8 ust. 9, art. 9, art. 10 ust. 1 zastępuje się użytymi w tych samych przypadkach wyrazami „minister właściwy do spraw rolnictwa”,

b) „Ministrem Finansów” użyte w art. 5 ust. 5 i art. 10 ust. 1 zastępuje się wyrazami „ministrem właściwym do spraw finansów publicznych”,

c) „Minister Przekształceń Własnościowych” użyte w różnych przypadkach w art. 6 ust. 1, 2 i 3 oraz w art. 9 zastępuje się użytymi w tych samych przypadkach wyrazami „minister właściwy do spraw Skarbu Państwa”,

d) „Minister Skarbu Państwa” użyte w art. 8 ust. 8 zastępuje się wyrazami „minister właściwy do spraw Skarbu Państwa”;

7) w art. 4a skreśla się ust. 1 i 2;

8) po art. 4a dodaje się art. 4b w brzmieniu:

„Art. 4b 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa ustala corocznie producentom izoglukozy limit produkcji izoglukozy na dany rok kalendarzowy do dnia 15 grudnia roku poprzedniego.

2. Wniosek producenta izoglukozy o ustalenie limitu produkcji izoglukozy na dany rok kalendarzowy powinien być złożony najpóźniej do dnia 1 listopada roku poprzedniego.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, powinien zawierać:

1) oznaczenie przedsiębiorcy i jego siedziby lub adresu zamieszkania,

2) określenie zdolności produkcyjnej w skali roku,

3) wskazanie tytułu prawnego wnioskodawcy do nieruchomości (obiektów produkcyjnych, w których ma być wykonywana działalność produkcyjna).

4. Ustalenie limitów produkcji izoglukozy następuje przez dokonanie podziału kwoty, o której mowa w art. 2 ust. 2, proporcjonalnie do zdolności produkcyjnych poszczególnych producentów izoglukozy.

5. Producenci izoglukozy mogą nieodpłatnie zbywać prawa do przyznanych limitów, o których mowa w ust. 1, powiadamiając o tym niezwłocznie ministra właściwego do spraw rolnictwa.

6. Producenci izoglukozy, wprowadzający na rynek krajowy izoglukozę ponad limit ustalony w art. 4 ust. 2a, są zobowiązani do wnoszenia opłat sankcyjnych w wysokości 100 % wartości sprzedanej izoglukozy na rynku krajowym ponad ten limit; przepis art. 4 ust. 6 stosuje się odpowiednio.”;

9) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Producenci cukru, do dnia 31 sierpnia roku poprzedzającego zbiór buraków cukrowych, ustalają ceny minimalne skupu buraków cukrowych, przeznaczonych do produkcji cukru w ramach kwoty A i B oraz nadwyżki ponad ustalone kwoty, po zasięgnięciu opinii związków zawodowych rolników i społeczno-zawodowych organizacji rolników.”.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z tym, że art. 1 pkt 5 lit. a) w zakresie dotyczącym zmiany zasad ustalania limitów produkcji cukru wchodzi w życie z dniem 1 października 1999 r. odnośnie podziału kwoty A i z dniem 1 stycznia 2000 r. odnośnie podziału kwoty B.

U Z A S A D N I E N I E

Nowelizacja aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 26 sierpnia 1994 r. o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym (Dz.U. Nr 98, poz. 473, z 1996 r. Nr 152, poz. 724 i z 1997 r. Nr 121, poz. 770) wynika przede wszystkim z konieczności dostosowywania jej obecnych zapisów do przepisów obowiązujących w branży cukrowniczej w krajach Unii Europejskiej.

Zmiana definicji kwoty B wynika z zapisów polskiej listy koncesyjnej do WTO, umożliwiającej jedynie dopłaty do eksportu cukru (z działu 17 Taryfy celnej), a nie do cukru zawartego w produktach przetworzonych.

Proponuje się, aby minister właściwy do spraw rolnictwa limity produkcji i sprzedaży cukru ustalał corocznie poszczególnym producentom cukru do dnia 31 października roku poprzedzającego przyszłoroczną kampanię cukrowniczą. Zmiana ta została podyktowana licznymi skargami napływającymi ze spółek parterowych, którym limity produkcji ustalały Spółki Cukrowe. Producenci cukru czuli się pokrzywdzeni tym, że niektóre cukrownie w holdingu były preferowane kosztem pozostałych. Nie zawsze te preferencje wynikały z lepszej efektywności gospodarowania tych producentów.

Dotychczasowy sposób liczenia limitów produkcji cukru jest skomplikowany, mało zrozumiały i oparty na parametrach nie mających formalnego udokumentowania (średni przerób dobowy buraków i wydatek cukru). Producentom cukru opłaci się

prorowadzić krótkie kampanie cukrownicze, produkować mało cukru, uzyskując przez to lepsze parametry (przerób, wydatek) mające wpływ na wielkość limitu. Cukrownia pracująca dłużej i produkująca więcej cukru otrzymuje niższy limit produkcji cukru. Obecne zapisy ustawowe utrudniają również przeprowadzenie skutecznej restrukturyzacji branży cukrowniczej. Proponowane zmiany dotyczą głównie:

- 1) metody liczenia limitów produkcji cukru (podstawą wyliczenia limitu powinna być wielkość produkcji cukru poszczególnych producentów cukru i ich udział w ogólnej produkcji cukru),
- 2) jednorazowego ustalenia wskaźnika określającego udział produkcji cukru poszczególnych producentów cukru w ogólnej produkcji cukru, na podstawie którego będzie ustalany limit produkcji cukru w kwocie A i B.

Producenci cukru, aby otrzymać limit produkcji i sprzedaży cukru są obowiązani do składania stosownych wniosków, najpóźniej do dnia 31 sierpnia roku poprzedzającego przyszłoroczną kampanię cukrowniczą. Wniosek taki powinien zawierać informacje niezbędne do uznania wnioskodawcy jako producenta cukru.

Kwestia ta nie była uregulowana do tej pory w obowiązujących zapisach ustawowych. Dotychczas producenci cukru nie byli zobowiązani do przekazywania informacji do Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej odnośnie podstawowych danych niezbędnych do ustalania limitów produkcji cukru, jak również nie przekazywali informacji o zmianie statusu prawnego przedsiębiorstwa. Obecnie przepisy regulują także prawo do przyznania limitu produkcji cukru, w przypadku zmiany własności środków produkcji niezbędnych do produkcji cukru.

Zapis odnośnie eksportu cukru z kwoty C w wyrobach przetworzonych, w których udział przekracza 20%, nie jest wprawdzie zgodny z prawodawstwem obowiązującym w krajach Unii Europejskiej, jednakże odstępstwo to jest niezbędne w celu podniesienia konkurencyjności eksportu polskich wyrobów, w których jest zawarty cukier. Pozostanie on w polskim prawodawstwie do czasu wprowadzenia pełnych zasad unijnych. Obowiązek sprzedaży cukru wyprodukowanego w danej kampanii cukrowniczej w kwocie C do końca tej kampanii ma na celu (przy braku monitoringu rynku cukru) stworzenie możliwości pełnego rozliczenia produkcji cukru w kwocie A i C w okresie kampanijnym, jak również przeciwdziałanie tworzeniu się zapasów cukru w kwocie C u producentów cukru. Producenci cukru, którzy nie sprzedadzą wyprodukowanego w danej kampanii cukrowniczej cukru w kwocie C, w terminie do dnia 30 września następnego roku zobowiązani będą do wnoszenia opłat sankcyjnych w wysokości 100% wartości nie sprzedanego cukru, licząc po cenie minimalnej ustalonej przez Radę Ministrów.

Zmiana zapisu dotyczącego przekazywania limitu produkcji cukru producenta, który zaprzestał działalności gospodarczej w zakresie przerobu buraków cukrowych, ma na celu zapewnienie ciągłości kontraktacji plantatorom, którzy dostarczali surowiec do tego producenta cukru.

Proponuje się w art. 4a skreślić ust. 1 i 2, ponieważ Agencja Rynku Rolnego będzie uzupełniać rezerwy państwowe cukru z kwoty A przeznaczonej na zaopatrzenie rynku krajowego. Dotychczasowy zapis jest sprzeczny z art. 3 ustawy, który stanowi, że kwoty B i C można przeznaczyć wyłącznie na eksport.

W projekcie znalazł się również zapis, aby minimalną cenę skupu buraków cukrowych przeznaczonych do produkcji cukru w ramach kwoty A i B oraz nadwyżki ponad ustalone kwoty

producenci cukru ustalali po zasięgnięciu opinii związków zawodowych rolników i społeczno-zawodowych organizacji rolników. Obecny zapis, który obliguje producentów cukru do uzgadniania cen skupu buraków cukrowych do dnia 31 sierpnia roku poprzedzającego zbiór buraków cukrowych z wyżej wymienionymi organizacjami, bardzo często nie był realizowany. Producenci cukru w bardzo wielu przypadkach nie byli w stanie tych cen uzgodnić w określonym przez ustawę terminie, ze względu na brak uzyskania porozumienia z poszczególnymi związkami zawodowymi rolników i społeczno-zawodowymi organizacjami rolników.

Ponadto aktualnie obowiązujące przepisy zobowiązują producentów cukru do przeprowadzania uzgodnień ze związkami zawodowymi i społeczno-zawodowymi organizacjami rolników, z których tylko nieliczne zrzeszają plantatorów buraków cukrowych.

Dokonywanie cesji nie powinno powodować żadnych roszczeń finansowych. Zapobiegnie to nieuzasadnionemu i wielce kontrowersyjnemu przepływowi limitów między cukrowniami.

Wprowadza się również limitowanie produkcji izoglukozy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ponieważ produkcja izoglukozy, produktu wytwarzanego głównie z importowanych surowców, stanowi poważną konkurencję dla cukru wyprodukowanego z buraków cukrowych. Izoglukoza produkowana ze skrobi otrzymywanej m.in. z kukurydzy i zboża jest stosowana głównie jako słodzik. Tak więc wysoka produkcja izoglukozy wiązałaby się z drastycznym zmniejszeniem obszaru uprawy buraków cukrowych, a tym samym i produkcji cukru.

Limitowanie produkcji izoglukozy będzie polegać na ustalaniu corocznie, w terminie do dnia 1 października roku poprzedzającego dany rok kalendarzowy, przez Radę Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa, kwoty produkcji izoglukozy. Minister właściwy do spraw rolnictwa

będzie przydzielał limity produkcji izoglukozy na wniosek zainteresowanych producentów izoglukozy. Obecnie w Polsce nie produkuje się izoglukozy i nie jest ona stosowana w polskich produktach. Postawą więc ustalania limitów będą zdolności produkcyjne poszczególnych producentów izoglukozy. Za wprowadzenie na rynek krajowy izoglukozy ponad ustalone limity produkcji producenci będą płacić opłaty sankcyjne.

Zapisy projektowanej nowelizacji ustawy zostały dostosowane do przepisów ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działaniach administracji rządowej (Dz.U. Nr 141, poz. 943).

Wejście w życie ustawy nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. SEKRETARZA

Maria Karasińska - Fendler

Podsekretarz Stanu

Sekr.Min.MKF / 375 / 99/DHP i ST/dw

Warszawa, 16.02.99

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym, uprzejmie informuje, że opinia do projektu została wyrażona przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Marię Karasińską-Fendler, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej pismem z 8 stycznia 1999 r. (pismo nr Sekr.Min.MKF /49/99/DHPiST/dw).

W załączeniu przekazuję kopię opinii.

Z poważaniem

PODSEKRETARZ STANU

212 Banih
Sawel SAMBICKI

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Leszek Kawski
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. **SEKRETARZA**

Maria Karasińska - Fendler

Podsekretarz Stanu

Sekt. Min. MKF / 49 / 99 / DHPiST - dw

Warszawa, 8.01.99

Pan
Marek Komorowski
Sekretarz Stanu
Sekretarz Komitetu Ekonomicznego
Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Marię Karasińską - Fendler, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym (pismo nr KERM 10-238-98-NOWY TEKST II), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Przedstawiony do zaopiniowania projekt ustawy zmienia metody liczenia limitów produkcji cukru oraz wprowadza limitowanie produkcji izoglukozy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- II. W prawie Unii Europejskiej zagadnienia dotyczące kontyngentowania produkcji cukru oraz izoglukozy uregulowane są między innymi Rozporządzeniem Rady 1785/81 z 30.06.1981 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku cukru (Dz. Urz. WE L 177, 01.07.81) oraz Rozporządzeniem Komisji 1443/82 z 8.06.1982 r. określającym szczegółowe zasady stosowania kwot produkcyjnych na rynku cukru (Dz. Urz. WE L 158, 09.06.82). Zgodnie z tymi uregulowaniami cukier i izoglukoza produkowane w UE mogą być sprzedawane w krajach Unii jedynie w ilościach objętych kwotami A i

URZĄD KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Al. Ujazdowskie 9, 00-918 Warszawa tel 694-75-42, fax 625-03-80

B. Kwota A odpowiada krajowemu spożyciu cukru. Cukier wytwarzany w ramach kwoty B stanowi rezerwę zaopatrzenia rynku krajowego a pozostała nadwyżka jest przeznaczona na eksport wspierany przez dotacje. Utrzymywanie stałej nadwyżki cukru umożliwia, w przypadku nie przewidzianego wzrostu popytu, uzupełnienie podaży i niedopuszczenie do zachwiania równowagi rynkowej. Produkcja cukru powyżej kwot A i B, tzw. kwota C, może być przeznaczona wyłącznie na eksport po cenach rynku międzynarodowego bez stosowania żadnych dopłat. Roczne wielkości kwot A i B ustalane są raz na sześć lat.

III. W projektowanej ustawie system limitowania oparty jest również na ustaleniu kwot A, B oraz C. Kwota A określona jest jako maksymalna ilość cukru wyprodukowana w czasie kampanii cukrowniczej i przeznaczona na zaopatrzenie rynku krajowego. Kwota B określa ilość cukru jaka może być przeznaczona na eksport. Kwota C stanowi nadwyżkę cukru ponad ustalone kwoty A i B i może ona być przeznaczona wyłącznie na eksport, bez zastosowanie żadnych dopłat do eksportu. Pojęciom tym nadano więc znaczenie zbliżone do analogicznych pojęć występujących w prawie Unii Europejskiej. Zgodnie z projektowaną ustawą wielkości kwot A i B ustalane są corocznie przez Radę Ministrów a nie - jak w państwach Unii Europejskiej - raz na sześć lat. Projektowana ustawa wprowadza limitowanie produkcji izoglukozy. Jest to rozwiązanie zbliżające nasz system kontyngentowania do prawa Unii Europejskiej.

IV. W projektowanej ustawie wprowadza się zapis odnośnie eksportu cukru z kwoty C w wyrobach przetworzonych, w których udział przekracza 20 %. Jest to rozwiązanie niezgodne z art. 1 Rozporządzenia Komisji 1443/82 z 8.06.1982 r. określającego szczegółowe zasady stosowania kwot produkcyjnych na rynku cukru, według którego przy ustalaniu produkcji cukru nie bierze się pod uwagę ilości cukru w wyrobach przetworzonych.

V. W konkluzji stwierdzam, że projekt ustawy o zmianie ustawy o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym jest niezgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

PODSEKRETARZ STANU
w/2 Samek
Paweł SAMEK!

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Leszek Kawski
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 17 marca 1999 r.

Cena - 0,63 zł + 22% VAT

III kadencja

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o produkcji buraka cukrowego i cukru buraczanego oraz o regulacji krajowego rynku cukru.

Do prac nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Zdzisława Pupę.

(-) Adam Biela; (-) Andrzej Chrzanowski; (-) Edward Daszkiewicz; (-) Marian Dembiński; (-) Leszek Franciszek Dziamski; (-) Joanna Fabisiak; (-) Barbara Frączek; (-) Józef Górny; (-) Wojciech Hausner; (-) Gabriel Janowski; (-) Marek Kaczyński; (-) Wiesław Kielbowicz; (-) Krzysztof Kłak; (-) Andrzej Kozioł; (-) Jan Kulas; (-) Adam Łoziński; (-) Edward Maniura; (-) Ryszard Matusiak; (-) Szymon Józef Niemiec; (-) Stefan Niesiołowski; (-) Jan Oraniec; (-) Andrzej Osnowski; (-) Waldemar Pawłowski; (-) Marian Poślednik; (-) Zdzisław Pupa; (-) Zbigniew Rynasiewicz; (-) Grzegorz Schreiber; (-) Waldemar Mieczysław Sikora; (-) Jacek Szczot; (-) Andrzej Szkaradek; (-) Tomasz Szyszko; (-) Adam Śnieżek; (-) Tomasz Feliks Wójcik; (-) Stanisław Zając.

* W dniu 12 marca 1999 r. wnioskodawcy przedstawili uzupełnienie uzasadnienia projektu ustawy.

U S T A W A

z dnia

**o produkcji buraków cukrowych, cukru buraczanego
oraz o regulacji krajowego rynku cukru.**

Rozdział I

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Regulacji ustawą podlega krajowy rynek buraków cukrowych i cukru, obejmujący produkcję i obrót następującymi produktami:

- 1) buraki cukrowe,
- 2) cukier buraczany i inne cukry,
- 3) izoglukoza.

2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) „cukry białe” — cukry bez dodatków smakowych lub barwników, zawierające w stanie suchym co najmniej 99,5% sacharozy oznaczonej metodą polarymetryczną;
- 2) „cukry surowe” — cukry bez dodatków smakowych lub barwników, zawierające w stanie suchym mniej niż 99,5% sacharozy oznaczonej metodą polarymetryczną;
- 3) „plantator buraków cukrowych” — posiadacza gruntu rolnego, który uprawia buraki cukrowe na podstawie umowy kontraktacji zawieranej z producentem cukru;

- 4) „producent cukru” — przedsiębiorcę będącego posiadaczem środków produkcji umożliwiających wytworzenie cukru z buraków cukrowych;
- 5) „zużycie cukru” — spożycie bezpośrednio i w produktach spożywczych, zużycie w procesach technicznych i chemicznych oraz do produkcji wyrobów przetworzonych przeznaczonych na eksport;
- 6) „kwota A” — maksymalną ilość cukru buraczanego, jaka może być wyprodukowana w kraju czasie roku handlowego z przeznaczeniem na krajowe zużycie cukru;
- 7) „kwota B” — maksymalną ilość cukru buraczanego, jaka może być wyprodukowana w kraju w czasie roku handlowego z przeznaczeniem na uzupełnienie zużycia w kraju lub na eksport z dopłatami określonymi w art. 14, zgodnie z ustaleniami przyjętymi przez Polskę odnośnie zasad eksportu cukru w ramach Rundy Urugwajskiej GATT;
- 8) „limit A” — określoną dla każdego producenta cukru maksymalną wielkość rocznej produkcji cukru buraczanego, wynikającą z podziału krajowej kwoty A;
- 9) „limit B” — określoną dla każdego producenta cukru maksymalną wielkość rocznej produkcji cukru buraczanego, wynikającą z podziału krajowej kwoty B;
- 10) „cukier A” i „cukier B” — cukier buraczany, wyprodukowany przez producenta cukru odpowiednio w ramach limitów A i B;
- 11) „cukier C” — cukier buraczany, wyprodukowany przez producenta cukru ponad przyznane mu limity A i B;
- 12) „buraki A i B” — buraki cukrowe dostarczone przez plantatora w ilości wynikającej z umowy kontraktacji zawartej pomiędzy nim a producentem cukru z przeznaczeniem na wyprodukowanie cukru A i B;
- 13) „buraki C” — buraki cukrowe dostarczone przez plantatora ponad zakontraktowane ilości buraków A i B;
- 14) „izoglukoza” — produkt uzyskany z glukozy lub jej polimerów o zawartości wagowo co najmniej 10% fruktozy w suchej masie;
- 15) „producent izoglukozy” — przedsiębiorcę będącego posiadaczem środków produkcji umożliwiających wytworzenie izoglukozy;
- 16) „kwota izoglukozy” — maksymalną ilość izoglukozy, jaka może być wyprodukowana w kraju w czasie roku handlowego;
- 17) „rok handlowy” — okres od 1 października do 30 września roku następnego, na który dokonuje się bilansu produkcji, krajowego zużycia, zapasów, eksportu i importu cukru oraz ustala się ceny, opłaty, dopłaty, kwoty i limity.

Art. 2. 1. Kwoty i limity produkcji cukru buraczanego, o których mowa w ustawie, ustalone są łącznie dla cukru buraczanego białego i surowego w przeliczeniu na cukier biały.

2. Cukier A i cukier B nie może być sprzedawany w kraju po cenie niższej niż minimalna cena zbytu brutto, określona w art. 8 ust. 5.

3. Cukier C winien być wyeksportowany bez dopłat do końca roku kalendarzowego następnego po tym, w którym był wyprodukowany.

4. Przywóz do kraju i wywóz z kraju produktów, o których mowa w art. 1 ust. 1, odbywa się na podstawie koncesji udzielonej na czas określony przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Udzielenie koncesji uzależnione jest od złożenia zabezpieczenia majątkowego.

Rozdział II

Organizacje i instytucje

Art. 3. 1. Tworzy się samorząd plantatorów buraków cukrowych.

2. Samorząd plantatorów buraków cukrowych jest niezależny w wykonywaniu swoich zadań i podlega tylko ustawom.

3. Jednostkami organizacyjnymi samorządu plantatorów buraków cukrowych są:

- 1) związki plantatorów buraków cukrowych przy producentach cukru,
- 2) Krajowy Związek Plantatorów Buraków Cukrowych.

4. Członkami związków plantatorów buraków cukrowych, o których mowa w ust. 3 pkt 1, z mocy prawa są plantatorzy buraków cukrowych, których wiąże z producentem cukru ważna umowa kontraktacji na dostawę buraków cukrowych.

5. Członkami Krajowego Związku Plantatorów Buraków Cukrowych są z mocy prawa związki plantatorów buraków cukrowych, o których mowa w ust. 3 pkt 1.

6. Jednostki organizacyjne samorządu plantatorów buraków cukrowych posiadają osobowość prawną.

7. Do zadań związku plantatorów buraków cukrowych przy producencie cukru należy:

- 1) reprezentowanie interesów plantatorów buraków cukrowych wobec producenta cukru,
- 2) sporządzanie analiz, ocen, opinii i wniosków z zakresu produkcji buraków cukrowych i przedstawianie ich producentowi cukru,
- 3) prowadzenie działań na rzecz poprawy warunków skupu buraków cukrowych,
- 4) współdziałanie w systemie doradztwa rolniczego w zakresie uprawy buraków cukrowych,
- 5) współdziałanie z producentem cukru w zakresie szkolenia plantatorów buraków cukrowych,
- 6) działanie na rzecz podnoszenia opłacalności i rozwoju grupowych form produkcji buraków cukrowych.

8. Do zadań Krajowego Związku Plantatorów Buraków Cukrowych należy:

- 1) reprezentowanie interesów plantatorów buraków cukrowych wobec organów państwa,
- 2) przedstawianie analiz, opinii i wniosków w sprawie sytuacji w uprawie buraków cukrowych,
- 3) uczestniczenie w pracach ciał i instytucji doradczo-opiniotwórczych w sprawach dotyczących uprawy buraków cukrowych,
- 4) udzielanie związkom plantatorów buraków cukrowych przy producentach cukru pomocy w wykonywaniu ich zadań.

9. Jednostki organizacyjne samorządu plantatorów buraków cukrowych mogą prowadzić działalność gospodarczą w zakresie wynikającym z ich zadań określonych ustawą.

10. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów w terminie trzech miesięcy od wejścia w życie ustawy określi rozporządzeniem warunki, jakim

odpowiadać mają statuty jednostek samorządowych plantatorów buraków cukrowych, władze, a także terminy i tryb wyborów do władz tych jednostek oraz zasady gospodarki finansowej, stosując odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz.U. z 1996 r. Nr 1 poz. 3, z 1997 r. Nr 121, poz. 770 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668) z uwzględnieniem specyfiki regulacji wynikającej z ustawy.

Art. 4. 1. Tworzy się Krajowy Związek Producentów Cukru.

2. Członkami Krajowego Związku Producentów Cukru są z mocy prawa producenci cukru, którzy otrzymali limity produkcji cukru, o których mowa w art. 10.

3. Krajowy Związek Producentów Cukru ma osobowość prawną.

4. Zadaniem Krajowego Związku Producentów Cukru jest w szczególności:

- 1) reprezentowanie interesów gospodarczych producentów cukru w zakresie ich działalności wytwórczej, handlowej i pozostałej, w szczególności wobec organów państwa,
- 2) kształtowanie i upowszechnianie zasad etyki działalności gospodarczej w sektorze cukrowniczym, w szczególności przez opracowanie i doskonalenie norm postępowania,
- 3) uczestniczenie w pracach ciał i instytucji doradczo-opiniotwórczych w sprawach dotyczących produkcji cukru,
- 4) stwarzanie warunków do rozstrzygania sporów między członkami w drodze postępowania polubownego i pojednawczego,
- 5) zbieranie i rozpowszechnianie informacji o funkcjonowaniu przedsiębiorstw produkcji cukru będących własnością członków oraz wyrażanie opinii o stanie rozwoju gospodarczego w sektorze produkcji cukru.

5. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w porozumieniu z Ministrem Finansów określi w terminie trzech miesięcy od wejścia w życie ustawy zasady, jakim winien odpowiadać statut Krajowego Związku Producentów Cukru, terminy i zasady wyborów jego władz oraz sposób finansowania jego działalności, stosując odpowiednio przepisy ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (Dz.U. Nr 35, poz. 195, z 1992 r. Nr 75, poz. 368, z 1996 r. Nr 43, poz. 189, z 1997 r. Nr 121, poz. 769, 770, Nr 139, poz. 934).

Art. 5. 1. Rada Ministrów, w terminie jednego miesiąca od zarejestrowania obu związków, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt. 2 i w art. 4, utworzy w drodze rozporządzenia Komitet do spraw Rynku Cukru, jako swój organ doradczy w zakresie objętym ustawą.

2. W skład Komitetu do spraw Rynku Cukru wchodzi:

- 1) czterej przedstawiciele Krajowego Związku Plantatorów Buraków Cukrowych,
- 2) czterej przedstawiciele Krajowego Związku Producentów Cukru,
- 3) po dwóch przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej i Krajowej Rady Izb Rolniczych.

3. Do zadań Komitetu do spraw Rynku Cukru należy kontrola oraz wypracowywanie opinii i wniosków w zakresie realizacji zadań Krajowego Biura Cukru określonych w art. 6 ust. 2.

Art. 6. 1. Tworzy się państwową jednostkę organizacyjną pod nazwą Krajowe Biuro Cukru.

2. Zadaniem Krajowego Biura Cukru jest realizacja interwencyjnej polityki państwa w zakresie krajowego rynku cukru w celu jego stabilizacji oraz ochrony dochodów plantatorów

buraków cukrowych i producentów cukru. Zadania te wykonywane są w szczególności przez:

- 1) ewidencjonowanie produkcji cukru, zapasów magazynowych cukru u producentów cukru i w handlu hurtowym oraz sporządzanie prognoz zapotrzebowania krajowego na cukier,
- 2) gromadzenie i wydatkowanie środków pieniężnych na dotowanie eksportu cukru, interwencyjne zakupy cukru, dopłaty na pokrycie kosztów magazynowania cukru oraz pozostałe instrumenty finansowe regulacji rynku cukru określone w ustawie,
- 3) dokonywanie interwencyjnych zakupów cukru oraz utrzymywanie odpowiednich rezerw krajowych,
- 4) sprzedaż zakupionego przez Biuro cukru na rynek krajowy w drodze przetargów,
- 5) tworzenie standardów umów kontraktacji o dostawę i odbiór buraków cukrowych obowiązujących plantatorów i producentów cukru,
- 6) ustalanie sposobu obliczania średniego krajowego kosztu produkcji buraków cukrowych i zasad obliczania oczekiwanego dochodu rolniczego dla plantatorów buraków cukrowych,
- 7) ustalanie sposobu obliczania średniego krajowego kosztu wytworzenia cukru, uwzględniającego cenę buraków cukrowych i innych surowców do produkcji, koszty skupu i transportu oraz przychody ze sprzedaży melasu,
- 8) ustalanie sposobu obliczania średnich krajowych kosztów magazynowania cukru, uwzględniającego koszty budowy, utrzymania i funkcjonowania magazynów cukru oraz koszty finansowania zapasów cukru, o których mowa w art. 13,
- 9) ustalanie zasad funkcjonowania systemu kontroli rynku cukru, a w szczególności prognozowania zużycia krajowego, kwotowania produkcji oraz naliczania opłat i dopłat,
- 10) ustalanie zasad udzielania koncesji na wywóz i przywóz produktów wymienionych w art. 1 ust. 1,
- 11) monitorowanie systemu celnej ochrony krajowego rynku cukru,
- 12) wnioskowanie o uruchomienie mechanizmów umożliwiających ochronę krajowego rynku,
- 13) coroczne ustalanie wysokości obowiązkowych rezerw krajowych cukru.

3. Krajowe Biuro Cukru podlega Prezesowi Rady Ministrów.

4. Krajowe Biuro Cukru może tworzyć oddziały terenowe.

5. Krajowe Biuro Cukru posiada osobowość prawną.

6. Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania Krajowego Biura Cukru, a Krajowe Biuro Cukru nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa.

7. Siedzibą Krajowego Biura Cukru jest Warszawa.

8. Rada Ministrów może powierzyć Krajowemu Biuru Cukru realizację innych działań niż określone w ust. 2 związanych z funkcjonowaniem rynku cukru, przekazując na ten cel odpowiednie fundusze.

9. Dyrektor Krajowego Biura Cukru jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Dyrektor Krajowego Biura Cukru jest jego organem wykonawczym i zarządzającym. Dyrektor Krajowego Biura Cukru składa roczne sprawozdania z działalności Biura Radzie Ministrów i Ministrowi Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

10. Dyrektor Krajowego Biura Cukru przy wykonywaniu zadań Biura uwzględnia opinie i wnioski Komitetu do spraw Rynku Cukru.

11. Krajowe Biuro Cukru działa na podstawie niniejszej ustawy oraz statutu nadanego w drodze rozporządzenia przez Prezesa Rady Ministrów. Statut Krajowego Biura Cukru reguluje w szczególności:

- 1) struktury organizacyjne Biura,
- 2) zasady tworzenia oddziałów terenowych,
- 3) zasady udzielania pełnomocnictw,
- 4) zasady współdziałania Dyrektora Biura z Komitetem do spraw Rynku Cukru,
- 5) szczegółowe zasady gospodarki finansowej,
- 6) system kontroli,
- 7) procedury działalności interwencyjnej.

12. Krajowe Biuro Cukru prowadzi samodzielną gospodarkę finansową i ewidencję księgową, dotyczącą gospodarowania rezerwami państwowymi cukru oraz działalności interwencyjnej na rynku cukru.

13. Krajowe Biuro Cukru działa na podstawie planu finansowego ustalonego przez Dyrektora Biura w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Przychodami Biura są wpływy z działalności gospodarczej, wpłaty z tytułu opłat i sankcji, darowizny oraz inne wpływy. Przychody Biura przeznaczone są na realizację zadań określonych w ust. 2 oraz na funkcjonowanie Biura. Zasady wynagradzania pracowników Biura określa Dyrektor Biura w zakładowym regulaminie. Nie pobiera się opłaty skarbowej od czynności cywilno-prawnych, których stroną jest Krajowe Biuro Cukru.

Art. 7. 1. Krajowe Biuro Cukru kupuje cukier A i B oferowany przez producentów cukru po minimalnej cenie zbytu brutto określonej w art. 8 ust. 5.

2. Decyzję o wprowadzeniu na rynek krajowy cukru przez Krajowe Biuro Cukru podejmuje Dyrektor Biura po zasięgnięciu opinii Komitetu do spraw Rynku Cukru.

3. Sprzedaż cukru przez Krajowe Biuro Cukru odbywa się na zasadzie przetargów po cenie nie niższej niż minimalna cena na zbytu brutto określona w art. 8 ust. 5.

Rozdział III

Ceny

Art. 8. 1. Corocznie przed dniem 1 sierpnia dla roku handlowego rozpoczynającego się 1 października następnego roku kalendarzowego, Rada Ministrów po zasięgnięciu opinii Komitetu do spraw Rynku Cukru ustali:

- 1) cenę minimalną na buraki A i B, jaką producenci cukru zapłacą za buraki cukrowe dostarczone przez plantatorów na podstawie umów kontraktacji oraz warunki dostawy i standardy jakości, wraz z systemem dopłat lub potrąceń uwzględniającym odchylenia od standardów jakości,
- 2) minimalną cenę zbytu netto na rynku krajowym na cukier biały i cukier surowy o jakości

standardowej, określonej na bazie loco magazyn producenta cukru z załadunkiem na środki transportu wskazane przez nabywcę,

3) wysokość opłaty na pokrycie kosztów magazynowania na jednostkę masy cukru.

2. Rada Ministrów ustala cenę minimalną na buraki cukrowe w oparciu o informację Krajowego Biura Cukru o średnich kosztach produkcji buraków cukrowych w poprzednim roku handlowym i propozycję w zakresie ustalenia marży zapewniającej odpowiedni dochód rolniczy plantatora po zasięgnięciu opinii Komitetu do spraw Rynku Cukru.

3. Rada Ministrów ustala minimalną cenę zbytu netto na cukier biały i surowy w oparciu o informację Krajowego Biura Cukru o średnich kosztach produkcji cukru, które obejmują koszt buraków cukrowych, koszty skupu i transportu, koszty zmienne i stałe producentów cukru, opłaty na dopłaty do eksportu, o których mowa w art. 14, przychody ze sprzedaży melasu oraz odpowiednią marżę producentów cukru po zasięgnięciu opinii Komitetu do spraw Rynku Cukru.

4. Rada Ministrów ustala wysokość opłaty na pokrycie kosztów magazynowania cukru, przyjmując zasadę bilansowania się przewidywanej sumy wpływów z tytułu opłat oraz przewidywanej sumy wypłaconych dopłat na pokrycie kosztów magazynowania, o których mowa w art. 13, na podstawie prognoz Krajowego Biura Cukru i po zasięgnięciu opinii Komitetu do spraw Rynku Cukru.

5. Określona w ust. 1 pkt 2 minimalną cenę zbytu netto podwyższa się o opłatę na pokrycie kosztów magazynowania, o której mowa w ust. 1 pkt 3. Obliczona w taki sposób minimalna cena zbytu brutto odnosi się do cukru jakości standardowej loco magazyn producenta z załadunkiem na środki transportu wskazane przez nabywcę.

Rozdział IV

Kwoty i limity

Art. 9. 1. W okresie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, Rada Ministrów, po zasięgnięciu opinii Komitetu do spraw Rynku Cukru, ustali w drodze rozporządzenia kwoty A i B cukru oraz kwotę izogłukozy na następny rok handlowy.

2. Kwoty A i B oraz kwota izogłukozy na kolejne lata handlowe ustalane będą w trybie określonym w ust. 1 nie później niż na rok przed rozpoczęciem danego roku handlowego.

3. Ustalając wielkość kwoty A i kwoty izogłukozy, Rada Ministrów bierze pod uwagę saldo krajowej produkcji, krajowego zużycia, importu, eksportu i zapasów magazynowych cukru i izogłukozy w poprzednim roku handlowym.

4. Wysokość kwot A i B może być zmieniona w czasie ich obowiązywania tylko z uwagi na konieczność wprowadzenia przez Polskę przyjętych ograniczeń subsydiowania eksportu w ramach Rundy Urugwajskiej GATT lub zobowiązań związanych z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

5. W pierwszym roku handlowym po wejściu w życie ustawy kwota izogłukozy wynosi 3 tys. ton.

Art. 10. 1. Na wniosek producenta cukru, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w terminie 30 dni od wydania rozporządzeń, o których mowa w art. 9 ust. 1 i 2, decyduje

administracyjną ustali dla niego roczne limity A i B.

2. Wniosek producenta cukru o ustalenie limitów A i B powinien być złożony najpóźniej do dnia 31 sierpnia roku poprzedzającego kampanię cukrowniczą z tym, że pierwszy wniosek powinien być złożony nie później niż w trzy miesiące od wejścia w życie ustawy.

3. Wniosek producenta cukru, o którym mowa w ust. 2, powinien zawierać:

- 1) oznaczenie przedsiębiorcy i jego siedziby lub adresu zamieszkania,
- 2) oświadczenie, że przedsiębiorca jest posiadaczem środków produkcji niezbędnych do produkcji cukru.
- 3) uzyskane w ostatnich trzech kampaniach: średnie przeroby dobowe buraków cukrowych, średni wydatek cukru i wielkość produkcji cukru,

4. Limity A i B, o których mowa w ust. 1, w ciągu trzech lat od wejścia w życie ustawy obliczane są odpowiednio jako kwoty A i B pomnożone przez współczynnik równy sumie średnich dobowych wielkości produkcji cukru u danego producenta w trzech ostatnich kampaniach podzielonej przez sumę średnich dobowych wielkości produkcji cukru w tych kampaniach u wszystkich krajowych producentów cukru.

5. W czwartym roku od wejścia w życie ustawy, limity A i B zostaną ustalone na podstawie wskaźnika procentowego równego udziałowi danego producenta w ogólnej krajowej produkcji cukru w ostatnich pięciu latach. W następnych latach wskaźniki służące do obliczenia limitów A i B dla producentów cukru pozostaną niezmienione.

Art. 11. 1. Producenci cukru mogą zbywać prawa do przyznanych im limitów w całości lub w części innym producentom cukru. Nabywca lub zbywca limitu albo jego części obowiązany jest zawiadomić o tym Krajowe Biuro Cukru w ciągu czternastu dni od daty transakcji.

2. W przypadku zaprzestania produkcji cukru, producent cukru zbędzie limity produkcyjne innym producentom w takich częściach, w jakich producenci ci przejęli jego zobowiązania wynikające z zawartych umów kontraktacji.

Art. 12. 1. Na wniosek producenta izoglukozy, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej decyzją administracyjną ustali dla niego limit produkcji izoglukozy na dany rok handlowy nie później niż na 30 dni przed rozpoczęciem tego roku handlowego.

2. Wniosek producenta izoglukozy o ustalenie limitu produkcji na dany rok handlowy powinien być złożony najpóźniej na 30 dni przed terminem, określonym w ust. 1.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, winien zawierać:

- 1) oznaczenie przedsiębiorcy i jego siedziby lub adresu zamieszkania,
- 2) oświadczenie, że przedsiębiorca jest posiadaczem środków produkcji niezbędnych do produkcji izoglukozy.
- 3) określenie zdolności produkcyjnej izoglukozy w skali roku,

4. Ustalenie limitów, o których mowa w ust. 1, następuje poprzez dokonanie podziału kwoty izoglukozy na dany rok handlowy proporcjonalnie do zdolności produkcyjnych poszczególnych producentów izoglukozy.

5. Producenci izoglukozy mogą zbywać prawa do przyznanych limitów, powiadamiając o tym niezwłocznie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Oplaty i dopłaty

Art. 13. 1. Wprowadza się system refundowania kosztów magazynowania cukru, w którym producenci cukru otrzymują ustaloną dopłatę za każdą tonę magazynowanego cukru kwotowego stanowiącego zapas magazynowy ustalony na koniec miesiąca.

2. Corocznie przed dniem 1 sierpnia dla roku handlowego rozpoczynającego się 1 lipca następnego roku kalendarzowego, Rada Ministrów po zasięgnięciu opinii Komitetu do spraw Rynku Cukru ustali wysokość dopłaty na pokrycie kosztów składowania w przeliczeniu na miesiąc i jednostkę masy cukru.

3. Dopłaty na pokrycie kosztów magazynowania cukru obliczane będą tak, by pokrywały koszty budowy i utrzymania wyspecjalizowanych urządzeń magazynowych, funkcjonowania magazynów cukru oraz koszty finansowe przechowywania cukru A i B.

4. Producenci cukru są uprawnieni do otrzymywania dopłaty na pokrycie kosztów magazynowania cukru pod warunkiem, że ich urządzenia magazynowe zostaną poddane inspekcji i zaakceptowane przez Krajowe Biuro Cukru, prowadzić będą rejestr zapasów cukru w okresach miesięcznych ukazujący całą produkcję, import, sprzedaż krajową, eksport oraz stany magazynowe otwarcia i zamknięcia. Wyciągi z rejestrów będą dostarczane do Krajowego Biura Cukru wraz z comiesięcznymi wnioskami o wypłatę dopłat na pokrycie kosztów magazynowania.

5. Zapasy cukru i rejestry prowadzone przez producentów cukru mogą być kontrolowane bez uprzedzenia przez inspektorów Krajowego Biura Cukru lub przez inspektorów Państwowej Inspekcji Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych.

Art. 14. 1. Plantatorzy buraków cukrowych i producenci cukru ponoszą wspólnie koszty eksportu nadwyżek cukru A i B ponad zużycie krajowe.

2. Plantatorzy buraków cukrowych uiszczają opłaty na fundusz dopłat do eksportu na jednostkę masy dostarczonych buraków A i B.

3. Producenci cukru potrącają opłatę na fundusz dopłat do eksportu należną od plantatorów buraków cukrowych z należnej im zapłaty za dostarczone buraki i odprowadzają ją do Krajowego Biura Cukru w terminie 7 dni od daty pobrania.

4. Producenci cukru uiszczają opłaty na fundusz dopłat do eksportu naliczane na jednostkę masy wytworzonego i sprzedanego cukru A i B.

5. Producenci cukru odprowadzają opłatę na fundusz dopłat do eksportu w terminie 7 dni od otrzymania zapłaty za cukier od nabywcy.

6. Rada Ministrów, na wniosek Komitetu do spraw Rynku Cukru, ustala wysokość opłat, o których mowa w ust. 3 i 4, przed rozpoczęciem każdego roku handlowego. Suma przewidywanych dopłat do eksportu cukru powinna odpowiadać sumie przewidywanych opłat i uwzględniać ewentualne nadwyżki albo niedobory z poprzednich lat handlowych.

7. W razie nieprzekazania opłat, o których mowa w ust. 2 i 3 w terminach określonych odpowiednio w ust. 4 i 5, Krajowe Biuro Cukru ściągnie je na zasadach i w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Za każdy dzień zwłoki w

przekazaniu opłat naliczane są odsetki ustawowe na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku — ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926, z 1997 r. Nr 160, poz 1083, Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 ze zm. wyn. z MP z 1998 r. Nr 28, poz. 394).

Art. 15. 1. Producent cukru, wprowadzający na rynek krajowy cukier w sposób niezgodny z uregulowaniem art. 2 ust. 2, jest zobowiązany do wniesienia opłaty sankcyjnej w wysokości wartości wprowadzonego w ten sposób na rynek cukru liczonej po minimalnej cenie zbytu brutto.

2. . Producent cukru jest zobowiązany udokumentować eksport cukru C przed Krajowym Biurem Cukru na podstawie dokumentów celnych, dowodów dostawy i faktur. Producent cukru, który nie wyeksportuje wyprodukowanego cukru C w terminie, o którym mowa w art. 2 ust. 3, jest zobowiązany do wniesienia opłaty sankcyjnej w wysokości wartości nie wyeksportowanego cukru C licząc po minimalnej cenie zbytu brutto.

3. Producent izoglukozy, wprowadzający na rynek krajowy izoglukozę w ilości przekraczającej limit ustalony zgodnie z art. 12 ust. 1, zobowiązany jest do wniesienia opłaty sankcyjnej w wysokości 100% wartości wprowadzonej w ten sposób na rynek izoglukozy.

4. Opłaty sankcyjne, o których mowa w ust. 1-3, będą wpłacane przez producenta cukru albo izoglukozy bez wezwania w terminie 14 dni odpowiednio od daty wprowadzenia cukru albo izoglukozy do obrotu lub terminu, o którym mowa w art. 2 ust. 3, na wydzielony rachunek Krajowego Biura Cukru.

5. W razie nie wpłacenia opłat sankcyjnych w terminach, o którym mowa w ust. 4, Krajowe Biuro Cukru ściągnie je na zasadach i w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Za każdy dzień zwłoki w przekazaniu opłaty naliczane są odsetki na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku — ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926, z 1997 r. Nr 160, poz 1083, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 ze zm. wyn. z M.P. z 1998 r. Nr 28, poz. 394).

Art. 16. 1. Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej po uzyskaniu opinii Komitetu do spraw Rynku Cukru określi w drodze rozporządzenia zasady określania wysokości i przyznawania dopłat eksportowych.

2. Wysokość dopłat ogłaszana będzie cotygodniowo przez Krajowe Biuro Cukru w jednostkach na 100 kg cukru białego w wysokości zależnej od różnicy między minimalną ceną zbytu netto cukru przeznaczonego na rynek krajowy a średnim notowaniem cen na giełdzie w Londynie w tygodniu poprzedzającym ogłoszenie.

Art. 17. 1. Przedsiębiorcom stosującym cukier w zakresie chemicznym lub technicznym przysługuje dopłata odpowiednia do ilości zastosowanego cukru. Dopłata odpowiada różnicy pomiędzy ceną rynku światowego na cukier podwyższoną o średnie koszty cła i transportu a minimalną ceną zbytu netto obowiązującą w chwili zapłaty za cukier producentowi.

2. Przedsiębiorcom przysługuje dopłata do cukru zastosowanego do produkcji wyeksportowanych artykułów żywnościowych. Dopłata odpowiada różnicy pomiędzy ceną rynku światowego na cukier a minimalną ceną zbytu netto w chwili zapłaty za cukier jego producentowi.

3. Zasady i warunki stosowania dopłat, o których mowa w ust. 1 i 2, ustali w drodze rozporządzenia Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w terminie trzech miesięcy od wejścia w życie ustawy.

Rozdział VI

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 18. W ustawie z dnia 7 czerwca 1990 r. o utworzeniu Agencji Rynku Rolnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 142 poz. 951) w art. 4 ust. 1 po słowach „rolnych i żywnościowych” dodaje się słowa „z wyjątkiem cukru”.

Art. 19. W ustawie z dnia 26 sierpnia 1994 r. o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym (Dz.U. Nr 98, poz. 473, z 1996 r. Nr 152, poz. 724 i z 1997 r, Nr 121, poz. 770) skreśla się art. 1a pkt. 1) i 2) oraz art. 2, 3, 4, 4a, 5 i 10 w całości.

Art. 20. Minister Gospodarki w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy określi, w drodze rozporządzenia, produkty wymienione w art. 1 ust. 1 jako towary, których obrót z zagranicą wymaga koncesji, oraz ustali rodzaj i wysokość zabezpieczenia majątkowego, od którego uzależnione jest udzielenie koncesji.

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

1. Potrzeba i cel wydania ustawy

Potrzeba wydania nowej ustawy regulującej produkcję buraka cukrowego i cukru buraczanego oraz krajowy rynek cukru wynika przede wszystkim z faktu, że istniejące krajowe uregulowania prawne w tej dziedzinie okazały się nieskuteczne, a w szczególności doprowadziły do spadku opłacalności produkcji buraka cukrowego, nadprodukcji cukru i nie notowanego dotychczas spadku jego cen, co w dalszej perspektywie grozi załamaniem rynku cukru ze wszystkimi tego konsekwencjami dla producentów i konsumentów.

Sytuacja taka utrudnia także prywatyzację sektora cukrowniczego, a tym samym dopływ kapitału niezbędnego dla jego modernizacji, co jest konieczne z uwagi na obecny stan przemysłu cukrowniczego, rozdrobnionego, zbyt energochłonnego i nieprzyjaznego dla środowiska. Modernizacja przemysłu leży bezpośrednio w interesie konsumenta, gdyż potrzebna jest dla obniżenia kosztów wytwarzania cukru, a także dla plantatorów buraka cukrowego, bowiem przez trwałe związanie kontraktami z nowoczesnym przemysłem zapewni im stabilność warunków gospodarowania. Sam przemysł musi natomiast być konkurencyjny także na rynku międzynarodowym, gdyż mimo niskiego poziomu cen światowych, konieczny jest eksport nadwyżek cukru, które nieuchronnie pojawiać się muszą z samej natury produkcji rolnej, zależnej od warunków klimatycznych.

Nadrzędna potrzeba wprowadzenia ustawy regulującej produkcję buraka cukrowego i rynek cukru w Polsce wynika jednak z konieczności wykonania zapisów Układu Stowarzyszeniowego Polski ze Wspólnotami Europejskimi, ratyfikowanej w dniu 21 lutego 1992 roku, który w art. 68 stanowi, że „istotnym warunkiem wstępnym integracji gospodarczej Polski ze Wspólnotą jest zbliżenie istniejącego i przyszłego ustawodawstwa Polski do ustawodawstwa istniejącego we Wspólnocie. Polska podejmie wszelkie starania w celu zapewnienia zgodności jej przyszłego ustawodawstwa z ustawodawstwem Wspólnoty”.

Przedłożony projekt ustawy w takim stopniu, w jakim według wnioskodawców jest to obecnie możliwe, oparty jest na literze i duchu prawa Unii Europejskiej, regulującego produkcję buraka cukrowego i rynek cukru, a w szczególności na podstawowym Rozporządzeniu Rady Wspólnot Europejskich nr 1785/81 z dnia 30 czerwca 1981 r. dotyczącego wspólnej organizacji rynku w sektorze cukru. Do projektu włączono też większość rozwiązań prawnych, zaproponowanych w nowelizacji ustawy z dnia 26 sierpnia 1994 r. o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym (Dz.U. Nr 98, poz. 473, z 1996 r Nr 152, poz. 724 i z 1997 r, Nr 121, poz. 770). przygotowywanej w Ministerstwie Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej mniej więcej w tym samym czasie, w którym powstawał niniejszy projekt.

Oprócz powodów wynikających ze zobowiązań międzynarodowych Polski, istnieje także nie mniej ważny, wewnętrzny i polityczny powód, dla którego przedłożono projekt ustawy. Istnieje mianowicie konieczność budowania, przy pomocy dobrego prawa, zrębów własnej, nowoczesnej polityki rolnej państwa. W perspektywie integracji z Unią Europejską, ale także dla dobra harmonijnego i integralnego rozwoju gospodarczego i społecznego kraju jako wartości samej w sobie, polityka ta powinna przyjąć dwie naczelne zasady europejskiej Wspólnej Polityki Rolnej: ochronę rodzimego rolnictwa i opłacalności produkcji rolnej dla zapewnienia właściwego rozwoju wsi i obszarów wiejskich z jednej strony i zapewnienie stabilnego zaopatrzenia konsumentów w żywność po jak najniższych, ale zapewniających tę stabilizację cenach z drugiej.

Niezbędnym mechanizmem dla spełnienia tych dwóch, pozornie sprzecznych postulatów, jest bezwzględne limitowanie produkcji, zwłaszcza w tych sektorach, w których istnieje światowa nadprodukcja. Rynek cukru w Polsce był pierwszym, który próbowano uregulować na sposób europejski wspomnianą wyżej ustawą z dnia 26 sierpnia 1994 r. o regulacji rynku cukru i przekształceniach w przemyśle cukrowniczym. Regulacja ta jedna nie powiodła się. Wydaje się, że główną przyczyną tego niepowodzenia jest fakt, że regulacji dokonywano administracyjnie i bez udziału samorządu plantatorsko-producentckiego.

Dlatego też przedłożony projekt ustawy w dużej części (Rozdział II, art. 3–5) poświęcony jest organizacji takiego samorządu. Przewiduje on obowiązkowe zrzeszanie się plantatorów buraka cukrowego i producentów cukru na szczeblu lokalnym i krajowym. Przedstawiciele organizacji krajowych plantatorów i producentów, wraz z innymi kluczowymi organizacjami branżowymi i przedstawicielami Krajowej Rady Izb Rolniczych, utworzyć mają Komitet ds. Rynku Cukru. Konieczność wprowadzenia obligatoryjnego zrzeszania się głównych uczestników rynku wynika z potrzeby wyłonienia autentycznej i profesjonalnej reprezentacji sektora. Powołane ma być także Krajowe Biuro Cukru, stanowiąca instytucję realizującą w praktyce instrumenty ochrony rynku cukru.

Taki sposób zarządzania rynkiem cukru odpowiada w pełni standardom europejskim i innych krajów wysoko rozwiniętych, choć szczegółowe rozwiązania prawne i organizacyjne w poszczególnych krajach są różne. Struktura bowiem ciał samorządowych wynika z lokalnych tradycji w zakresie samorządu branżowego, uwarunkowanych nierzadko stuletnią tradycją. Z braku takich tradycji w Polsce, a także z uwagi na wciąż jeszcze niestabilną sytuację w sektorze, nie można czekać na spontaniczne wykreowanie się równoważnych struktur krajowych. Dlatego też przedłożony projekt ustawy przewiduje powołanie odpowiednich związków na mocy prawa. Podobną sytuację mieliśmy niedawno w Polsce w związku z powołaniem Izb Rolniczych na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1995 roku o izbach rolniczych. Chociaż taki sposób tworzenia struktur samorządu rolniczego spotykał się początkowo z pewną dezaprobatą, to dzisiaj, po trzech latach ich działalności, Izby Rolnicze z pewnością właściwie spełniają swą rolę, a ich utworzenie przyspieszyło proces dochodzenia rolnictwa polskiego do standardów europejskich. Trzeba bowiem uznać, że modernizacja rolnictwa krajowego wymaga nie tyle zmian technologicznych, co właśnie organizacyjnych i strukturalnych.

Przedłożony projekt ustawy może mieć znaczenie wykraczający poza sektor cukru. Podobnych regulacji wymagają także pozostałe działy rolnictwa także podlegające specjalnej ochronie w krajach wysoko rozwiniętych, a zwłaszcza w Unii Europejskiej: produkcja i przetwórstwo mleka, zbóż konsumpcyjnych i mięsa wołowego. Rynek cukru jest o tyle specyficzny, że z wymienionych podlega największej ochronie, ale też co do wartości obrotu jest stosunkowo niewielki. Posiada też względnie prostą strukturę wobec koncentracji przetwórstwa i jednorodności wytwarzanego produktu. Pełne uregulowanie tego rynku będzie więc stosunkowo proste i mało kosztowne. Zaproponowane rozwiązania i doświadczenia z ich wdrażania będą mogły być przeniesione do innych sektorów.

W przedłożonym projekcie nie proponuje się wprowadzenia wszystkich mechanizmów ekonomicznych, stosowanych w Unii Europejskiej do regulacji rynku cukru. W zasadzie w projekcie pozostawiono te podstawowe mechanizmy, które funkcjonują obecnie, a więc kwotowanie produkcji krajowej cukru, limitowanie produkcji dla poszczególnych producentów cukru, ustalanie minimalnej ceny zbytu cukru, ustalanie minimalnej ceny na buraki cukrowe, opłaty sankcyjne za wprowadzanie cukru C na rynek krajowy i wnoszenie opłat przez nabywców na fundusz dopłat przy eksporcie nadwyżek. Wprowadzono jednocześnie dalsze instrumenty regulacji rynku, znane w Unii Europejskiej, takie jak; kwotowanie i limitowanie produkcji izoglukozy, koncesjonowanie obrotu cukrem z zagranicą, dopłaty na pokrycie kosztów magazynowania cukru oraz dopłaty do cukru stosowanego w kraju do celów innych niż

spożycie. Można powiedzieć, że projekt wprowadza praktycznie wszystkie ważniejsze unijne mechanizmy regulacji rynku cukru oprócz określenia ceny interwencyjnej, to jest takiej, po której Krajowe Biuro Cukru zobowiązane byłoby nabywać cukier od producentów, jako pochodnej ceny docelowej, to jest ceny równowagi rynku cukru.

Wprowadzenie w przyszłości tego podstawowego rozwiązania wymaga przede wszystkim unormowania i zlikwidowania wciąż rosnącej nadwyżki produkcji. Inicjatywę winien wykazywać w tym względzie proponowany w projekcie Komitet ds. Rynku Cukru, jako instytucja najbardziej kompetentna i powołana do sprawowania kontroli rynku. Dla kalendarza wprowadzania kolejnych zmian istotne będzie też ogólne tempo rozwoju gospodarczego kraju, jako że leżąca w interesie konsumenta regulacja rynku żywnościowego będzie tym skuteczniejsza, im więcej będzie mógł on zapłacić za podstawowe produkty spożywcze. Proponowany mechanizm pozwoli w ten sposób niejako automatycznie wprowadzać w życie unijną zasadę parytetu dochodów producentów rolnych i konsumentów żywności.

Przedłożony projekt ustawy wydaje się kompletny co do ogólnego zakresu rozwiązań służących regulacji rynku cukru i jest tak skonstruowany, że umożliwić będzie łatwe i czytelne wprowadzanie do niego zmian wynikających z kolejnych nowelizacji. Konieczności przeprowadzania takich, nawet licznych, nowelizacji w przyszłości nie należy się obawiać, gdyż praktyka taka stosowana być musi i jest w krajach, które silnie chronią swoje rynki rolne. Prawo cukrowe Unii Europejskiej nowelizowane było kilkadziesiąt razy w związku z kolejnymi zmianami na rynku wewnętrznym i światowym oraz zmianami polityki rolnej. Wynika to stąd, że rolnictwo, jako sektor wyjęty spod automatycznie działających reguł wolnej gospodarki rynkowej, wymaga uregulowań bardzo szczegółowych.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Jak wspomniano wyżej, istniejące rozwiązania prawne nie doprowadziły do regulacji rynku cukru. Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 26 sierpnia 1994 r. o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym (Dz.U. Nr 98, poz. 473 z późniejszymi zmianami) wprowadzała elementarne instrumenty ekonomiczne tej regulacji, jakimi były: krajowe kwoty produkcji cukru A i B, podział ich na limity dla spółek cukrowych, ustalanie ceny minimalnej zbytu cukru i opłat pobieranych od nabywców cukru na dopłaty do eksportu.

Większa część ustawy poświęcona była prywatyzacji sektora cukrowniczego. Temu celowi miało służyć powołanie czterech spółek cukrowych, które, mogąc gospodarować limitami produkcji, dysponowały instrumentem pozwalającym pośrednio wpływać na koncentrację produkcji i restrukturyzację sektora. Miały też stanowić sobą, jako spółki holdingowe z kapitałem w postaci większościowych pakietów akcji kilkunastu cukrowni, atrakcyjną ofertę dla inwestorów kapitałowych i instytucjonalnych. Oczekiwania takie nie spełniły się.

W sytuacji, gdy po czterech latach od wejścia w życie tej ustawy w sektorze funkcjonuje nadal ponad siedemdziesiąt cukrowni, z których tylko kilka pozyskało inwestorów strategicznych, można powiedzieć, że przyjęty mechanizm prywatyzacji nie funkcjonuje. Notuje się też opóźnienia w wydawaniu akcji sprywatyzowanych cukrowni plantatorom i pracownikom, spowodowane opieszałym tempem realizacji ustawy.

Od dwóch lat obserwuje się nadprodukcję cukru i realny spadek jego cen. Nie został więc spełniony podstawowy warunek regulacji rynku rolnego, jakim jest ścisłe limitowanie produkcji. Rozporządzenia dopuszczające zwiększenie produkcji ponad potrzeby wydane zostały pod

wpływem krótkowzrocznych żądań lobby cukrowniczego. Obecnie prawie wszystkie cukrownie płacą za to stratami na produkcji.

Jako jedną z głównych przyczyn takiego stanu rzeczy można uznać fakt podejmowania decyzji regulujących rynek bez dostatecznej znajomości tego rynku. Odpowiednią kontrolę nad rynkiem roztoczyć może tylko samorząd sektorowy, co od lat sprawdza się w krajach wysoko rozwiniętych. Pośrednio więc przyczyną zapaści cukrownictwa jest słabość jego samorządowych struktur organizacyjnych. Dotyczy to tak przedsiębiorstw cukrowniczych, jak i plantatorów.

Ci ostatni w szczególności, w świetle obecnie obowiązującej ustawy cukrowej, pozbawieni są właściwie wszelkich praw. Przy administracyjnie narzucanej cenie cukru, ceny skupu buraka cukrowego ustalane są przez cukrownie. Związki plantatorów mogą się w tej sprawie zaledwie wypowiadać w sposób nie wiążący producentów. Sytuacja ta nie może być utrzymana, gdyż wywiera degradujący wpływ na gospodarstwa rolne. Z drugiej strony, pozwala wielu cukrowniom zaledwie wegetować, ale przez to spowalnia nieuniknioną restrukturyzację przestarzałego na ogół przemysłu cukrowniczego.

Istniejące prawo cukrowe w swej części poświęconej regulacji rynku cukru tylko z pozoru przypomina skuteczne i sprawdzone rozwiązania europejskie. Przedłożony projekt ustawy usuwa błędy poprzednich uregulowań.

3. Różnice pomiędzy projektowanym a istniejącym stanem prawnym

W stosunku do istniejącego stanu prawnego w dziedzinie produkcji buraka cukrowego, produkcji cukru buraczanego i regulacji rynku cukru, przedłożony projekt ustawy wprowadza następujące istotniejsze zmiany:

- w nowy sposób, zgodny z przyjętym w Unii Europejskiej, określa kwoty produkcji A i B cukru (art. 1 ust. 2 pkt. 6 i 7); zmiana nie sprowadza się do formalności, lecz do innego zupełnie rozumienia relacji między rynkiem wewnętrznym i eksportem nadwyżek;
- wprowadza obowiązek zrzeszania się plantatorów buraka cukrowego i producentów cukru (art. 3–5); tworzy na bazie ich samorządu Komitet ds. Rynku Cukru, któremu daje znaczne uprawnienia, ale nakłada także odpowiedzialność za sprawowanie ścisłej kontroli nad rynkiem;
- powołuje Krajowe Biuro Cukru (art. 6) jako instytucję wykonującą działania zmierzające do regulacji i ochrony krajowego rynku cukru
- wprowadza mechanizm ustalania cen minimalnych na buraki cukrowe (art. 8) przy założeniu gwarantowanej opłacalności produkcji; dalej, jako pochodną tej ceny, wprowadza cenę minimalną cukru, zapewniającą z kolei odpowiednią marżę producentowi; rozwiązanie to ma zapewnić konsumentowi stabilizację podaży i ceny cukru;
- wprowadza mechanizm ustalania limitów produkcji dla przedsiębiorstw produkcji cukru (art. 10) oparty na aktualnej efektywności posiadanych przez niego mocy produkcyjnych; rozwiązanie to ma zapewnić konsumentowi jak najniższe koszty przetwarzania, a tym samym optymalne z jego punktu widzenia ceny cukru; po trzech latach limity przyznawane mają być na stałe, a uzyskana w ten sposób stabilizacja warunków ekonomicznych ma sprzyjać prywatyzacji i pozyskiwaniu kapitałów;
- wprowadza mechanizmy zbywania i przekazywania limitów produkcyjnych (art. 11), które będą mieć zasadnicze znaczenie dla restrukturyzacji rozdrobnionego przemysłu

cukrowniczego;

- wprowadza kwotowanie i limitowanie produkcji izoglukozy jako naturalnego produktu konkurencyjnego dla cukru (art. 12);
- wprowadza system opłat i dopłat (art. 15–17), pozwalających na wyeksportowanie nadmiaru cukru kwotowego i zużycie go na cele inne niż konsumpcja bez strat dla producentów.

4. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Znaczenie społeczne przedłożonej ustawy polegać będzie przede wszystkim na tym, że jako pierwsza wśród uregulowań dotyczących rolnictwa, zmierzać będzie do zagwarantowania plantatorom dochodu z produkcji rolnej, a tym samym skutecznie wprowadzi w życie podstawową zasadę europejskiej wspólnej polityki rolnej. Z drugiej strony, docelowo zapewni konsumentom stabilną podaż cukru po stabilnych cenach. Prawa tych stron gwarantowane będą ustawą.

Jako pierwsza w rolnictwie, odda też sprawy niewielkiego, ale strategicznie bardzo ważnego sektora produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego w ręce samorządu rolniczego i przemysłowego. Samorząd sprawował będzie kontrolę nad rynkiem i nadzorował pracę właściwych instytucji. Będzie to krok w kierunku realizacji zasady pomocniczości.

Regulacja rynku cukru, proponowana w przedłożonym projekcie ustawy, ustabilizuje warunki ekonomiczne w przemyśle cukrowniczym. Czytelne i stabilne rozwiązania w zakresie wyznaczania krajowych kwot produkcyjnych, a następnie limitów produkcyjnych dla przedsiębiorców posiadających techniczne środki przetwórstwa, spowodować powinna wyjście z długiego okresu stagnacji procesu prywatyzacyjnego. Zwiększenie zainteresowania inwestorów strategicznych sektorem cukrowniczym stworzy możliwości zakończenia prywatyzacji spółek cukrowych i poszczególnych przedsiębiorstw, co przyniesie zwiększenie dochodów Skarbu Państwa. Ponadto, rozpocznie się modernizacja przemysłu cukrowniczego, co z jednej strony prowadzi będzie do zamykania zakładów małych, przestarzałych i nierentownych, ale z drugiej zapewni sektorowi konkurencyjność na rynku światowym i, w perspektywie integracji, wspólnym rynku unijnym, a plantatorom stworzy perspektywę stabilnej współpracy z silnymi przetwórcami na zasadach wieloletnich kontraktów. Możliwe będzie, bardzo korzystne ze względów społecznych i ekonomicznych, zwiększanie udziału plantatorskiego w strukturze kapitału akcyjnego przedsiębiorstw cukrowniczych.

Z założenia, zgodnie z zasadami przyjętymi w Unii Europejskiej, wszelkie instrumenty regulacji rynku przewidziane w przedłożonym projekcie ustawy, a także te, które mogą być wprowadzane później, finansowane mają być z opłat, wnoszonych przez producentów, handlowców i konsumentów. W tym znaczeniu proponowane rozwiązanie nie obciąża budżetu państwa.

Zwiększanie cen cukru jest nieuchronne w perspektywie włączenia gospodarki polskiej do wspólnego rynku europejskiego. W okresie przejściowym, z punktu widzenia rynku wewnętrznego, takie zwiększanie cen powinno następować stopniowo, by zminimalizować (a w przypadku bardzo niewielkiego co do obrotów rynku cukru wręcz wykluczyć) jego wpływ na inflację. Proces zwiększania cen postępować będzie równoległe z wprowadzaniem kolejnych instrumentów ekonomicznych coraz dokładniej regulujących rynek.

W zakresie skutków prawnych przewiduje się zmiany wymienione w rozdziale „Przepisy przejściowe i końcowe” w art. 18–20, zwłaszcza w ustawie z dnia 26 sierpnia 1994 r. o regulacji rynku cukru i przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym.

5. Źródła finansowania

Jak wspomniano wyżej, nie przewiduje się żadnych wydatków budżetowych w związku z wprowadzeniem proponowanych mechanizmów regulacji rynku cukru. Przeciwnie, regulacja ta i związana z nią stabilizacja warunków ekonomicznych w sektorze cukrowniczym, powinna przynieść zwiększenie dochodów Skarbu Państwa z tytułu prywatyzacji.

Proponowany mechanizm samoregulacji rynku przy współudziale i zrównoważeniu interesów konsumentów, producentów i plantatorów jest taki sam, jaki stosuje się w Unii Europejskiej. W perspektywie jednak trzeba pamiętać o tym, że bezpośrednio z budżetu finansowane są tam inne instrumenty wspierania rozwoju rolnictwa, wsi i terenów wiejskich, takie jak dopłaty kompensacyjne czy fundusze strukturalne, wprowadzone odrębnymi przepisami.

6. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

Przedłożony projekt ustawy przewiduje, że wydane będą następujące akty wykonawcze:

- Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej określi w drodze rozporządzenia ramowe statuty związków plantatorów buraka cukrowego na szczeblu lokalnym i krajowym, a w szczególności termin i zasady wyborów do władz tych związków oraz zasady finansowania ich działalności (art. 3 ust. 10) oraz zasady, jakim odpowiadać ma statut Krajowego Związku Producentów Cukru (art. 4 ust. 5);
- Rada Ministrów w drodze rozporządzenia powoła Komitet do spraw Rynku Cukru (art. 5 ust. 1);
- corocznie, w drodze rozporządzenia, Rada Ministrów określi: cenę minimalną na buraki cukrowe (art. 8 ust. 1 pkt 1), cenę minimalną zbytu netto na cukier (art. 8 ust. 1 pkt 2) i wysokość opłat na pokrycie kosztów magazynowania cukru (art. 8 ust. 1 pkt 3), kwoty A i B produkcji cukru oraz kwoty produkcji izoglukozy (art. 9 ust. 1 i 2), wysokość opłaty na pokrycie kosztów składowania cukru (art. 13 ust. 2) i wysokość opłat na fundusz dopłat do eksportu (art. 14 ust. 6);
- Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej decyzją administracyjną ustali roczne limity produkcyjne dla producentów cukru (art. 10 ust. 1) i roczne limity produkcji izoglukozy dla jej producentów (art. 12 ust. 1);
- Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w drodze rozporządzenia określi zasady ustalania wysokości i przyznawania dopłat eksportowych (art. 16 ust. 1) oraz dopłat dla przedsiębiorców stosujących cukier w kraju dla celów innych niż spożycie (art. 17 ust. 3).

□

Posel na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

13

Zdzisław Pupa
ul. 3-go Maja 11
39-120 Sędziszów Mlp.

Sędziszów Mlp., 10 marca 1999 r.

BP-0026/26/99

**Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

W odpowiedzi na pismo Pana Marszałka z dnia 17 lutego 1999 r. znak MG-9-P/99, poniżej zamieszczam swoje uwagi jako przedstawiciela wnioskodawców projektu ustawy o produkcji buraka cukrowego i cukru buraczanego oraz o regulacji krajowego rynku cukru do załączonych do tego pisma:

- stanowiska Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
- opinii prawnej wstępnej opracowanej przez Biuro Studiów i Ekspertyz,
- wstępnej opinii legislacyjnej opracowanej w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Sejmu.

Przede wszystkim stwierdzam, że podstawowym zagadnieniem poruszonym w tych opiniach jest kwestia zgodności proponowanej ustawy z prawem obowiązującym w Unii Europejskiej. O ile mi wiadomo, jest to w Polsce pierwszy projekt aktu prawnego tej rangi, który idzie tak daleko w kierunku uregulowań europejskich w zakresie rynku rolnego zarówno co do ducha, jaki i litery tych uregulowań.

Przede wszystkim, przedłożony projekt poselski stanowi konstrukcję prawną zwartą i spójną, opartą na kilku podstawowych zasadach. Należą do nich:

- a) zasada ścisłej regulacji krajowego rynku cukru przez ograniczenie produkcji w celu utrzymania cen zapewniających stabilizację i opłacalność produkcji dla plantatorów buraka cukrowego,
- b) zasada odpowiedniego przenoszenia limitów krajowych produkcji na najbardziej efektywnych przetwórców buraka, a więc producentów cukru, co zapewni minimalizację kosztów przerobu i stabilizację ekonomiczną przetwórców w szeroko rozumianym interesie konsumenta,
- c) zasada wprowadzania i kontrolowania szeregu precyzyjnych mechanizmów ekonomicznych regulacji rynku cukru przez instytucje samorządowe sektora cukrowniczego i instytucje państwowe ściśle z nimi współpracujące.

Prawidłowa i spójna konstrukcja przedłożonego projektu ustawy została właściwie oceniona w „Opinii prawnej...” Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu. Pisze się tam, że „projekt przygotowany został w sposób profesjonalny, przez autora czy zespół posiadający głęboką znajomość przedmiotu regulacji”, a „w dołączonym do projektu uzasadnieniu, bardzo obszernym i opracowanym zgodnie z wszelkimi arkanami sztuki pisania uzasadnień do ustawy znajduje się bardzo długa lista argumentów przemawiających za koniecznością uchwalenia przez Wysoką Izbę przedstawionego projektu”. Tym bardziej zaskakuje wyrażone w ostatnim zdaniu opinii zastrzeżenie, że proponowany w projekcie system regulacji rynku nie wydaje się być zgodny z zasadami liberalizmu gospodarczego, a zatem swobodnego działania mechanizmów rynkowych”. Oznacza to, że autorzy tej opinii wykazują kompromitujące niezrozumienie europejskich mechanizmów ochrony rynku rolnego, które projektowana ustawa miała za zadanie przenieść na grunt Polski.

Z kolei Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w swoim piśmie do Pana Marszałka z dnia 25 stycznia 1999 r. poddaje ostrej krytyce pewne rozwiązania szczegółowe, zamieszczone w przedłożonym projekcie ustawy, pomijając milczeniem wiele podstawowych, instytucjonalnych rozwiązań, które projekt zawiera.

Tak więc Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej krytykuje proponowany w projekcie system przydziału limitów produkcji cukru, oparty na preferowaniu fabryk nowoczesnych, efektywnych i inwestujących w swój rozwój. W zamian Minister proponuje sposób przydziału limitów produkcji, biorący pod uwagę samą tylko wielkość produkcji cukru w ostatnich latach. Jest to mechanizm, który przyczynił by się do utrwalenia obecnej fatalnej struktury naszego przestarzałego i rozdrobnionego cukrownictwa. Warto przypomnieć, że w ostatnich kilku latach wytwarzano pod naciskiem producentów zbyt wiele cukru, doprowadzając rynek w tym sektorze do bezprecedensowego upadku. Za stan ten odpowiadają właśnie te fabryki, zwłaszcza małe i przestarzałe, które produkowały zbyt wiele cukru, ale także i Ministerstwo Rolnictwa, które od kilku lat nieodpowiedzialnie proponowało Radzie Ministrów uchwalanie zbyt wysokich limitów krajowych.

Ministerstwo Rolnictwa krytykuje także zapis o możliwości subsydiowania przez Polskę eksportu wyrobów zawierających cukier w stanie przetworzonym oraz zużycia cukru na cele techniczne. Projekt poselski powstał kilka miesięcy temu w głębokim przeświadczeniu, że Polska jeszcze przed uchwaleniem ustawy podejmie renegecje swoich zobowiązań w ramach WTO, w szczególności w zakresie rynku cukru, co z pewnością znalazłoby zrozumienie u naszych partnerów w obecnej sytuacji tego sektora w Polsce. Umieszczenie zapisu takiego jak w projekcie i równoczesne renegecowanie odpowiednich zapisów z WTO zdecydowanie sugerowali wszyscy europejscy eksperci, których opinii zasięgali wnioskodawcy projektu. Niestety, Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej nie podjęło takiej próby; wręcz przeciwnie, wielokrotnie krytkowało, tak jak i teraz, proponowany zapis i przedstawiało go jako niemożliwy do realizacji. W tym miejscu należy zaznaczyć, że MRiGŻ, jako odpowiedzialne za negocjacje i renegecje naszych handlowych zobowiązań międzynarodowych w dziedzinie artykułów rolno-spożywczych, przez zaniechanie działań takich jak wykorzystanie możliwości renegecji pewnych zapisów w obliczu trudnej sytuacji wewnętrznej, stawia Polskę w wyjątkowo niekorzystnej pozycji wyjściowej przed kolejną rundą GATT/WTO, która rozpocznie się wkrótce w Genewie.

Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w dalszej części swojego stanowiska zwraca uwagę na różnicę między rozwiązaniem europejskim a proponowanym w zakresie wypłacania dopłat

za magazynowanie cukru „hurtownikom” (jak to zapisano w stanowisku), jest zamierzona i ma na celu (tylko w okresie przejściowym, w dodatku w obecnej sytuacji znacznej nadpodaży i istnienia trudnych do oceny zapasów) ograniczyć liczbę pośredników pomiędzy producentem a konsumentem cukru. Dalsze komentarze tego akapitu na temat konstrukcji ceny minimalnej cukru netto i brutto oraz sposobu wyliczania wysokości dopłaty za magazynowanie dowodzą niezrozumienia idei podstawowych unijnych instrumentów ekonomicznych regulacji rynku cukru przez autorów stanowiska Ministra.

W zakończeniu swojego pisma, Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej przedstawia swoje własne plany co do wprowadzenia instytucji i mechanizmów regulacji rynku cukru (kolejno: samorząd plantatorsko-producencyjny, wyspecjalizowana agencja rządowa, system kwotowania produkcji cukru buraczanego i izoglukozy, koncesjonowanie obrotu międzynarodowego cukrem i wprowadzenie dopłat za magazynowanie) na listę priorytetów w ramach Narodowego Programu Przygotowania Polski do Członkostwa w Unii Europejskiej. Jest to inicjatywa mocno spóźniona. Wszystkie te zagadnienia szczegółowo i zgodnie z literą i duchem europejskiego prawa rolnego rozwiązuje bowiem przedłożony poselski projekt ustawy.

Podsumowując stanowisko Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej do przedłożonego projektu ustawy wyrażam opinię, że ostra, choć zupełnie nie trafna, krytyka tego projektu bierze z pewnością stąd, że to urząd Ministra RiGŻ jest w dużej mierze odpowiedzialny zarówno za obecny stan polskiego cukrownictwa, jak i za zaniechanie elementarnych działań naprawczych i zapobiegawczych.

Co do załączonej do pisma Pana Marszałka „Wstępnej opinii legislacyjnej” opracowanej w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Sejmu stwierdzam, że zawiera ona tylko nieliczne uwagi co do zagadnień czysto legislacyjnych, z w szczególności co do zakresu przekazywania pewnych uregulowań prawnych do aktów prawnych niższego rzędu. Zapewniam Pana Marszałka, że przedłożony projekt ustawy konsultowany był z prawnikami, w tym z zawodowymi legislatorami, i to oni proponowali takie, a nie inne rozwiązania. Problemy takie rozstrzygnięte będą mogły być z pewnością w procesie legislacyjnym. Wnioskodawcy dysponują opiniami prawnymi w tej sprawie, a także szczegółowymi opiniami ekspertów na temat zgodności projektu ustawy z uregulowaniami obowiązującym w Unii Europejskiej.

Podsumowując, w imieniu posłów-wnioskodawców przedłożonego projektu ustawy o produkcji buraka cukrowego i cukru buraczanego oraz o regulacji krajowego rynku cukru, proszę Pana Marszałka o jak najszybsze skierowanie jej do pierwszego czytania w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej. Na ustawę tę, jak i na kolejne, regulujące w duchu europejskim rynki rolne podlegające specjalnej ochronie, czeka polskie rolnictwo. Tym bardziej dziwi opozycja Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w stosunku do tego projektu, która niepotrzebnie opóźnia jej uchwalenie, a co gorsza, wyraża niezrozumienie i brak akceptacji dla podstawowych pro-europejskich zasad nowoczesnej polityki państwa.

Z poważaniem
Zolnisiob Pupa
Przedstawiciel wnioskodawców

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 17 marca 1999 r.

